

[Начало](#) > ... > [Парични Искове](#) > [Несъстоятелност/фалит](#) > Austria

Несъстоятелност/фалит

Съдържание,
предоставено отEuropean Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Срещу кого може да се образува производство по несъстоятелност?

Австрийското законодателство в областта на несъстоятелността не е ограничено до предприемачите. Дееспособността по отношение на несъстоятелността всъщност се определя като част от правоспособността съгласно частното право: всяко лице, което може да бъде носител на права и задължения, е дееспособно също така да бъде страна в производство по несъстоятелност. От друга страна, тук не става въпрос за дееспособност по отношение на сключването на сделки. Това означава, че всяко физическо лице (дори дете) може да бъде длъжник в производство по несъстоятелност, също както юридическите лица (частни или публични), регистрираните стопански сдружения по Търговския кодекс (Unternehmensgesetzbuch) — събирателни дружества (offene Gesellschaften), командитни дружества (Kommanditgesellschaften), както и управляващите наследството на починали лица. От друга страна, дружествата със съучастие (stille Gesellschaften) и гражданските дружества (Gesellschaften bürgerlichen Rechts) нямат правоспособност да бъдат страна в производство по несъстоятелност.

Образуването на производство по несъстоятелност след прекратяване на юридическо лице или регистрирано стопанско сдружение се допуска, докато активите не бъдат разпределени (член 68 от Закона за несъстоятелността (Insolvenzordnung — IO).

Производство по несъстоятелност (Konkursverfahren), но не и производство за оздравяване (Sanierungsverfahren), може да бъде образувано срещу активите на кредитни институции, посредници на ценни книжа, инвестиционни посредници и застрахователни предприятия (член 82, параграф 1 от Закона за банковото дело (Bankwesengesetz — BWG), член 79 от Закона за надзор на ценните книжа от 2018 г. (Wertpapieraufsichtsgesetz — WAG 2018), член 309, параграф 3 от Закона за застрахователния надзор от 2016 г. (Versicherungsaufsichtsgesetz — VAG 2016).

2 Какви са условията за образуване на производство по несъстоятелност?

След влизането в сила на Закона за изменение на Закона за несъстоятелността от 2010 г. (Insolvenzrechtsänderungsgesetz 2010) в австрийското право има само един вид обикновено производство по несъстоятелност. В същото време обаче на производството се дават различни наименования в зависимост от конкретното процесуално действие:

Производството за обявяване на несъстоятелност е известно като производство по несъстоятелност (Konkursverfahren), ако при образуване на производството все още няма план за оздравяване. По принцип в рамките на производство по несъстоятелност са възможни както ликвидация, така и оздравяване.

Производството по несъстоятелност се нарича производство за оздравяване (Sanierungsverfahren), ако още при образуване на производството е представен план за оздравяване. Производството е съсредоточено върху оздравяването на длъжника. Право на такова производство имат физическите

лица, които осъществяват стопанска дейност, юридическите лица, сдруженията и управляващите наследството на починали лица (член 166 от IO).

Производство за оздравяване е възможно със или без длъжникът да остане във владение на имуществото (*Eigenverwaltung*). Длъжникът остава във владение (под надзора на синдик по оздравяването (*Sanierungsverwalter*), ако в плана за оздравяване на кредиторите по несъстоятелността са предложени част от вземанията им в размер на най-малко 30 % и ако са на разположение и други документи. Например трябва да има финансов план, от който да е видно, че е осигурено финансиране за 90 дни.

Друг вариант на производството по несъстоятелност е процедурата по уреждане на дългове (*Schuldenregulierungsverfahren*), на която имат право физически лица, които не осъществяват стопанска дейност.

За образуване на производство по несъстоятелност се подава молба или от самия длъжник, или от кредитор. В случай на производство за оздравяване молбата задължително трябва да бъде подадена от длъжника и да е представен план за оздравяване.

Предпоставка за образуване на производство по несъстоятелност по принцип е длъжникът да е неплатежоспособен (член 66 от IO). Производство по несъстоятелност под формата на производство за оздравяване може да бъде образувано така също в случай на непосредствена опасност от неплатежоспособност (член 167, параграф 2 от IO). Производство по несъстоятелност се образува също така при свръхзадлъжнялост на регистрирани стопански сдружения, в които нито един от неограничено отговорните съдружници не е физическо лице, или по отношение на активи на юридически лица и на наследствената маса на починали лица (член 67 от IO).

Допълнително условие за образуването на производство по несъстоятелност е наличието на активи за покриване на разходите. Трябва да могат да бъдат покрити поне първоначалните разходи за производството по несъстоятелност (изключение: процедури по уреждане на дългове в определени случаи).

Информацията за образуването на производство по несъстоятелност се обнародва, като указът се публикува в интернет (www.edikte.gv.at). Образуването на производство по несъстоятелност поражда правни последици, считано от деня, следващ обнародването на указа. Освен това образуването на производство по несъстоятелност се вписва в публични регистри (имотен регистър (*Grundbuch*), търговски регистър (*Firmenbuch*) и др.).

Ако производството по несъстоятелност не може да бъде образувано незабавно, съдът по несъстоятелността (*Insolvenzgericht*) трябва да наложи временни мерки, за да се опази имуществото и по-специално да се избегнат унищожавани правни действия и да се гарантира продължаването на дейността, при условие че молбата за образуване на производството не е очевидно неоснователна (член 73 от IO). Съдът може да забрани на длъжника да извършва определени правни действия (например продажба или обременяване на имущество с тежести) или да изиска за тези действия одобряване от съда. Възможно е също така да се назначи временен синдик.

3 Кои активи се включват в масата на несъстоятелността? Как се третираат активите, които са придобити, или които се прехвърлят на длъжника след образуването на производството по несъстоятелност?

Като последица от образуването на производство по несъстоятелност се отнема правото на длъжника на свободно разпореждане с всички активи, подлежащи на принудително изпълнение, които му принадлежат към дадения момент или които ще придобие по време на производството по несъстоятелност (член 2, параграф 2 от IO). Те се включват в масата на несъстоятелността (*Insolvenzmasse*).

Така масата на несъстоятелността включва всички движими и недвижими активи на длъжника, като например дялове в недвижимо имущество, дялове от съсобственост, вземания, права върху собственост и наследства. В масата на несъстоятелността не се включват вземанията на длъжника за издръжка в

натура, личен труд, или частта от плащанията, която не подлежи на запориране (жизненият минимум). Аналогично в масата не се включват движимите вещи, които не подлежат на изземване (например вещи за лична употреба) и строго индивидуалните права (например права върху индустриална собственост).

Ако длъжникът живее в жилище, което е включено в масата на несъстоятелността (или в ползвано от собственика жилище), първоначално той и неговото семейство не се извеждат от основните жилищни помещения (член 5, параграф 3 от IO). Това обаче не пречи на осребряването на жилището (ползваното от собственика жилище) в рамките на производството по несъстоятелност. Съдът по несъстоятелността оставя на свободно разпореждане на длъжника също така правата върху договори за наем (или други права на ползване), отнасящи се до жилищни помещения, които са от първа необходимост за длъжника и неговото семейство (член 5, параграф 4 от IO). Оставянето на тези права за свободно разпореждане на длъжника води до отделянето им от масата на несъстоятелността.

Комитетът на кредиторите (Gläubigerausschuss) може да реши също така да отдели от масата на несъстоятелността вземания, които е малко вероятно да бъдат събрани, или вещи с пренебрежимо малка стойност, което подлежи на одобряване от съда по несъстоятелността (член 119, параграф 5 от IO). Причината за такова отделяне е, че по този начин се избягват разходи за осребряването на всяка вещь, включена в масата на несъстоятелността, от което за масата на несъстоятелността няма да има никаква полза.

4 Какви правомощия имат съответно длъжникът и синдикът?

Процедура по несъстоятелност

- Длъжникът
  - има право да подаде молба за обявяване на несъстоятелност и да направи възражение срещу образуването на производство по несъстоятелност;
  - губи правото си на разпоредителни действия по отношение на активите, които попадат в масата на несъстоятелността, когато бъде образувано производството по несъстоятелност;
  - има право да участва в събранието на кредиторите (Gläubigerversammlung) и в комитета на кредиторите;
  - има право да подаде молба за утвърждаване на план за оздравяване.
- Синдикът
  - отговаря за практическото провеждане на производството по несъстоятелност;
  - прави преглед на финансовото състояние на длъжника;
  - продължава да осъществява стопанската дейност, ако още не е преустановена към момента на образуването на производството и продължаването ѝ не води до ощетяване на кредиторите;
  - проверява предявените вземания;
  - проверява дали планът за оздравяване е в интерес на кредиторите и дали е изпълним;
  - установява и се разпорежда с активите;
  - управлява и представлява масата на несъстоятелността;
  - упражнява правото на оспорване по отношение на масата на несъстоятелността;
  - разпределя постъпленията от осребряване на масата на несъстоятелността.

Когато производството по несъстоятелност засяга физически лица, които не осъществяват стопанска дейност (процедура по уреждане на дългове), назначаването на синдик е по-скоро изключение. Ако съдът по несъстоятелността не назначи синдик, той сам трябва да решава въпросите, с които е натоварен синдикът съгласно Кодекса на несъстоятелността.

Производство за оздравяване без владение на имуществото от длъжника

- Длъжникът
  - подава молба за образуване на производство за оздравяване и утвърждаване на план за оздравяване;
  - губи правото на разпоредителни действия по отношение на активите, които попадат в масата на несъстоятелността, при образуване на производството по несъстоятелност;
  - има право да присъства на събранията на кредиторите и комитета на кредиторите.
- Синдикът

- отговаря за практическото провеждане на производството по несъстоятелност;
- прави преглед на финансовото състояние на длъжника;
- продължава да осъществява стопанската дейност, ако още не е преустановена към момента на образуването на производството и продължаването ѝ не води до оцетяване на кредиторите;
- проверява предявените вземания;
- проверява дали планът за оздравяване е в интерес на кредиторите и дали е изпълним;
- управлява и представлява масата на несъстоятелността;
- упражнява правото на оспорване по отношение на масата на несъстоятелността.

Производство за оздравяване с владение на имуществото от длъжника

- Длъжникът
  - подава молба за образуване на производство за оздравяване с оставане във владение на имуществото и за утвърждаване на план за оздравяване и също така прилага към молбата необходимите документи за оставане във владение;
  - запазва (ограничени) права на разпореждане и по принцип продължава да управлява самостоятелно своите активи;
  - подлежи на надзор от синдика по оздравяването и от съда по несъстоятелността.
- Синдикът по оздравяването
  - упражнява надзор над длъжника и над управлението на стопанската дейност на длъжника;
  - предоставя или отказва разрешение за правни действия, които не се осъществяват в обичайния ход на стопанската дейност;
  - представлява длъжника по всички въпроси, за които последният няма право на разпоредителни действия;
  - установява финансовото състояние на длъжника;
  - проверява дали планът за оздравяване е изпълним и дали има основания за отнемане на владението;
  - проверява предявените вземания;
  - упражнява правото на оспорване по отношение на масата на несъстоятелността.

Съдът по несъстоятелността осъществява надзор върху дейността на синдика (*Insolvenzverwalter*). Може да му дава писмени или устни инструкции, да получава доклади и обяснения от него, да проверява счетоводните отчети и други документи и да извършва необходимите проверки. Съдът може също така да разпорежи синдикът да получава инструкции по конкретни въпроси от комитета на кредиторите. Синдикът трябва да уведоми съда за определени сделки преди сключването им (член 116 от IO); за други сделки се изисква одобрението на комитета на кредиторите и на съда по несъстоятелността (член 117 от IO).

Назначаване на синдик и определяне на възнаграждението му:

Синдикът се назначава служебно от съда по несъстоятелността при образуване на производството по несъстоятелност. Той трябва да бъде уважаван, надежден и опитен в стопанската дейност човек с познания в областта на несъстоятелността (член 80, параграф 2 от IO). В рамките на производство по несъстоятелност, което касае предприятия, са нужни съответни познания в областта на търговското право или стопанското управление (член 80, параграф 3 от IO). Лицата, които се интересуват от управление на процедури по несъстоятелност, може да се регистрират в списъка на синдиците. Списъкът е на разположение в интернет на адрес www.justiz.gv.at и се използва от съдилищата по несъстоятелността за улесняване на подбора на подходящ синдик.

Синдикът не може да бъде близък роднина (член 32 от IO), нито конкурент на длъжника и трябва да е независим както от длъжника, така и от кредиторите (член 80б, параграф 1 от IO).

Юридически лица също може да се назначават като синдици. Те трябва да уведомят съда за името на физическото лице, което ги представлява при изпълнение на задълженията на синдика (член 80, параграф 5 от IO).

Синдикът има право на възстановяване на направените от него парични разходи и на възнаграждение за положените от него усилия плюс данък върху добавената стойност (член 82, първо изречение от IO).

Размерът на хонорара на синдика е уреден по закон (член 82 от IO) и зависи от брутните постъпления, които синдикът успее да получи от осребряване на активите. Тук обаче се включват само постъпленията, за чието събиране синдикът е носил отговорност. Минималното възнаграждение на синдика е 3000 EUR. Предвидено е допълнително възнаграждение при приемането на план за оздравяване или плащане (член 82а от IO) и за осребряването на вторична маса на несъстоятелността (член 82г от IO). За продължаването на стопанската дейност също се плаща отделно възнаграждение (член 82, параграф 3 от IO).

5 При какви условия може да се приложи прихващане?

Възможността за прихващане с вземане на длъжника по принцип остава по време на производството по несъстоятелност.

Задължителна предпоставка за това обаче е вземанията да са допустими за прихващане към момента на образуване на производството. Прихващане не е разрешено, ако кредиторът по несъстоятелността е станал длъжник на масата на несъстоятелността едва след образуването на производството по несъстоятелност или ако вземането срещу длъжника е придобито едва след образуването на производството по несъстоятелност (член 20, параграф 1, първо изречение от IO). Освен това прихващането се изключва, ако трета страна е придобила насрещно вземане срещу длъжника през последните шест месеца преди образуването на производството по несъстоятелност и към момента на придобиването е знаела или е трябвало да знае за неплатежоспособността (член 20, параграфи 1 и 2 от IO). В такива случаи дори незначителната небрежност е в ущърб на третата страна.

В производството по несъстоятелност е възможно прихващане с условно вземане, независимо дали то е на кредитора по несъстоятелността или на длъжника. Ако кредиторът по несъстоятелността има условно вземане, съдът по несъстоятелността може да обвърже прихващането с предоставянето на обезпечение (член 19, параграф 2 от IO). Прихващането в рамките на производство по несъстоятелност също така не се изключва поради факта, че вземането на кредитора по несъстоятелността е непарично (член 19, параграф 2 от IO). Това не поражда затруднения, тъй като тези права се преобразуват в парични вземания, когато производството по несъстоятелност бъде образувано (член 14, параграф 1 от IO).

Кредиторите по несъстоятелността, чиито вземания са допустими за прихващане, не е необходимо да ги предявяват в рамките на производството по несъстоятелност, при условие че са покрити от насрещното вземане (член 19, параграф 1 от IO). Върховният съд (Oberster Gerichtshof — OGH) обаче постановява, че ако кредиторът по несъстоятелността не се възползва от предвидената от закона възможност за прихващане по време на производството по несъстоятелност съгласно член 19, параграф 1 от IO, след окончателното утвърждаване на плана за оздравяване и приключване на производството по несъстоятелност, като правило той ще може да прихване своето вземане само в размер на предвидения в плана за оздравяване дивидент (RIS-Justiz RS0051601 [T4]).

6 Какво въздействие оказва производството по несъстоятелност върху текущите договори, по които длъжникът е страна?

Двустранни договори

Ако към момента на образуване на производството по несъстоятелност двустранен договор не е изпълнен или не е изпълнен в неговата цялост от длъжника и от другата страна, синдикът може или да изпълни договора (в неговата цялост) от името на длъжника и да изиска изпълнение от другата страна, или да развали договора (член 21, параграф 1 от IO). В рамките на производство за оздравяване, при което длъжникът остава във владение на имуществото, длъжникът се приканва да подаде декларация съгласно член 21 от IO. Ако той желае да развали договора, тогава е нужно одобрението на синдика по оздравяването (член 171, параграф 1 от IO). Ако другият партньор — страна по договора, е задължен да изпълни договора предварително, той може да откаже да го изпълни до представянето на обезпечение, освен ако към момента на сключването на договора е знаел за неблагоприятното финансово състояние на длъжника (член 21, параграф 3 от IO).

Договори за наем

В случай на производство по несъстоятелност във връзка с наемателя, синдикът има право да прекрати договора за наем при спазване на законоустановения или договорения по-кратък срок на предизвестие (член 23 от IO).

Трудови договори

Ако длъжникът е работодател и трудовото правоотношение вече е било сключено, тогава по принцип то може да бъде прекратено от служителя чрез предсрочно подаване на оставка или от синдика, като се спазва законоустановеният срок на предизвестие, колективно договореният срок на предизвестие или допустимият договорен по-кратък срок на предизвестие, като се вземат предвид предвидените от закона ограничения по отношение на прекратяването, в рамките на един месец от обнародването на решението за постановяване, одобряване или осъществяване на прекратяването или разделянето на предприятието. Предвидени са специални разпоредби за производство по несъстоятелност, когато длъжникът остава във владение на имуществото.

Пречки за прекратяване на договори

Ако прекратяването на договора би застрашило продължаването на стопанската дейност на длъжника, другата страна може единствено по основателна причина да прекрати сключения с длъжника договор в шестмесечен срок, считано от образуването на производството по несъстоятелност. Влошаването на икономическото положение на длъжника и неизпълнението от страна на длъжника на неговите задължения, които са били изискуеми преди образуването на производството по несъстоятелност, не се считат за основателна причина (член 25а, параграф 1 от IO). Ограниченията не се прилагат, ако прекратяването на договора е от съществена важност за избягването на сериозни лични или икономически трудности за страната по договора, ако става дума за права на отпускане на заеми и в случай на трудови договори (член 25а, параграф 2 от IO).

Недействителни споразумения

Според член 25б, параграф 2 от IO не се разрешават договорни разпоредби за разваляне или прекратяване на договора в случай на образуване на производство по несъстоятелност. Това по принцип важи за всички договори (предвидени са някои изключения за договори по Закона за банките или Закона за фондовите борси (Börsegesetz).

7 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху предявени искиове на индивидуални кредитори (с изключение на висящи дела)?

От момента на образуване на производството по несъстоятелност кредиторите по несъстоятелността вече не може да водят искиви производства срещу длъжника, било то индивидуално или извън рамките на несъстоятелността (забрана за производство, член 6, параграф 1 от IO). Не може също така да се издават обезпечителни мерки в полза на вземанията на кредиторите, предявени към масата на несъстоятелността. Само при производства за оздравяване, когато длъжникът остава във владение на имуществото, длъжникът запазва правото си да води съдебни и други производства по въпроси, засягащи владението (член 173 от IO). Ако в нарушение на член 6, параграф 1 от IO е предявен иск от или срещу длъжника след образуването на производството по несъстоятелност, той трябва да бъде отхвърлен.

Освен това след образуването на производство по несъстоятелност не може да се придобива право на заповест или на удовлетворяване по отношение на вземанията на кредиторите, предявени към масата на несъстоятелността (забрана за принудително изпълнение, член 10, параграф 1 от IO). Що се отнася до правото на отделяне и на отделно уреждане, установено преди образуването на производството по несъстоятелност, не съществува обща забрана за принудително изпълнение; поради това изпълнението може да се извърши и в рамките на производството по несъстоятелност.

Забраните за производство и за изпълнение трябва да се съблюдават служебно от съда и важат за

всички кредитори по несъстоятелността.

8 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху продължаването на висящи дела към момента на образуване на производството по несъстоятелност?

Образуваните производства, свързани с масата на несъстоятелността, се спират по закон при образуването на производство по несъстоятелност (член 7, параграф 1 от IO). Спирането на производството се извършва служебно от съда.

Производство, свързано с вземания, предявени към масата на несъстоятелността, в никакъв случай не може да се възобнови преди заседанието за установяване на правото на вземания (член 7, параграф 3 от IO). Ако на заседанието за установяване на правото на вземания синдикът или някой от кредиторите, имащи съответното право, оспорят вземането, спряното производство може да бъде продължено като процес по установителни искиове (член 113 от IO).

Производство по отношение на вземания, които не се предявяват в рамките на производството по несъстоятелност, може да се възобнови незабавно.

Исполнително производство, което е започнало преди образуването на производството по несъстоятелност (*Exekutionsverfahren*), по принцип не се спира. Въпреки това запорите и правата на удовлетворение за принудително изпълнение на дадено плащане, придобити в рамките на 60 дни преди образуването на производството по несъстоятелност, се погасяват по закон, освен ако се отнасят за публичноправни вземания (член 12, параграф 1 от IO). В случай на погасяване изпълнителното производство се спира по искане на съда по несъстоятелността или на синдика (член 12, параграф 2 от IO).

9 Кои са основните характеристики на участието на кредиторите в производството по несъстоятелност?

Събрание на кредиторите

Събранието на кредиторите е общият орган на кредиторите по несъстоятелността и позволява да се даде възможност на кредиторите по несъстоятелността да участват в производството. Съдът по несъстоятелността отговаря за свикването на събранието на кредиторите и го председателства (член 91, параграф 1 от IO). Първото събрание на кредиторите се свиква при образуването на производството по несъстоятелност и се изисква по закон. Следващите събрания се свикват от съда по несъстоятелността по негово усмотрение. Събранието на кредиторите се свиква по-специално, ако това бъде поискано от синдика, от комитета на кредиторите или най-малко от двама кредитори, чиито вземания представляват около една четвърт от вземанията, предявени към масата на несъстоятелността, като се посочват точките от дневния ред.

Събранието на кредиторите има известни права на внасяне на петиции (например за назначаването на комитет на кредиторите или за освобождаването на синдика). То има правомощия също така да гласува за приемането на плана за оздравяване.

За решенията и заявленията на събранието на кредиторите обикновено е необходимо абсолютно мнозинство на гласовете, което се изчислява на базата на размера на вземанията (член 92, параграф 1 от IO).

Комитет на кредиторите

В производството по несъстоятелност невинаги се назначава комитет на кредиторите, а само когато това изглежда препоръчително с оглед на естеството или конкретния мащаб на извършваната стопанска дейност. Ако предстои продажба или отдаване под наем на дадено предприятие или на част от него (член 117, параграф 1, точка 1 от IO), винаги трябва да се назначава комитет на кредиторите. Неговото предназначение е да осъществява надзор върху синдика и да го подпомага (член 89,

параграф 1 от IO). Синдикът трябва да се консултира с комитета на кредиторите по важните мерки (член 114, параграф 1 от IO). Що се отнася до някои важни сделки (например продажбата на предприятието), съгласието на комитета на кредиторите е предпоставка за тяхната действителност.

Комитетът на кредиторите се състои от три до седем члена. Назначаването се извършва служебно от съда или при подаване на молба. За членове може да се назначават не само кредитори, но и други физически или юридически лица.

Асоциации за защита на кредиторите

На практика интересите на кредиторите по несъстоятелността в много случаи се представляват от асоциации за защита на кредиторите (*Gläubigerschutzverbände*). Тези асоциации извършват предявяването на исковете, присъстват на срещи и упражняват правата на глас на представляваните от тях кредитори по несъстоятелността, когато има план за оздравяване. Асоциациите за защита на кредиторите следят също така плащанията, които прави синдикът.

10 По какъв начин синдикът може да използва или да се разпорежда с активи от масата на несъстоятелността?

По принцип синдикът трябва да се разпорежда извънсъдебно с вещите, които са включени в масата на несъстоятелността, по-специално чрез продажба на свободния пазар. Търг, организиран от съда в съответствие с Кодекса за принудителното изпълнение (*Exekutionsordnung*), се провежда само в изключителни случаи, когато това бъде решено от съда по несъстоятелността в отговор на молба от синдик.

Комитетът на кредиторите, с одобрението на съда по несъстоятелността, може да реши да предостави на длъжника за свободно разпореждане определени вземания, които е малко вероятно да бъдат събрани, и вещи с пренебрежимо малка стойност.

11 Как трябва да се предявят вземанията към масата на несъстоятелността на длъжника и как се третират вземания, които са възникнали след образуването на производството по несъстоятелност?

Вземания, предявени към масата на несъстоятелността

Вземанията (*Insolvenzforderungen*), предявени към масата на несъстоятелността, представляват парични вземания на кредитори срещу длъжника при образуването на производството по несъстоятелност (член 51 от IO). Вземания като лихвата върху вземанията, предявени към масата на несъстоятелността след образуването на производството по несъстоятелност, разходите за участие в производството по несъстоятелност, глобите за престъпления от всякакъв характер, както и вземанията, свързани с подаръци, а също и вземанията по завети, ако става дума за производство по несъстоятелност по отношение на имуществото на починало лице, не представляват обаче вземания, предявени към масата на несъстоятелността (член 58 от IO).

По правило по отношение на вземанията, предявени към масата на несъстоятелността, се прилага принципът за равно третиране. В рамките на производство по несъстоятелност предимство не се дава нито на публичните органи, нито на служителите.

Вземанията на акционер за погасяване на заем от акционер, който заменя собствен капитал, представляват обаче подчинени вземания.

Ако даден кредитор желае да се удовлетвори от масата на несъстоятелността, той трябва да предяви своите вземания към масата на несъстоятелността в рамките на производството по несъстоятелност, дори ако има висящо дело или вече е постановено съдебно решение в това отношение.

Вземания за задължения, произтичащи от масата на несъстоятелността

Вземанията за задължения, произтичащи от масата на несъстоятелността (Masseforderungen), са изрично изброени в Кодекса и възникват едва след образуването на производството по несъстоятелност. Вземанията за задължения, произтичащи от масата на несъстоятелността, подлежат на преференциално удовлетворяване от масата на несъстоятелността, т.е. преди кредиторите по несъстоятелността (член 47, параграф 1 от IO). Най-важните такива вземания са (член 46, параграф 1 от IO):

- разходите за производството по несъстоятелност;
- плащанията, свързани с опазването, управлението и стопанисването на масата на несъстоятелността;
- всички публични такси, свързани с масата на несъстоятелността, ако и доколкото обстоятелствата, налагащи плащането на таксата, възникват, след като производството по несъстоятелност е образувано;
- вземания на наети лица за редовни възнаграждения за периоди след образуването на производството по несъстоятелност;
- вземания за изпълнението на двустранни договори, сключени от синдика;
- вземания, произтичащи от правни действия на синдика;
- вземания, произтичащи от неоснователно обогатяване на масата на несъстоятелността;
- вземания, произтичащи от прекратяването на трудово правоотношение, ако е било сключено по време на производството по несъстоятелност.

Вземанията за задължения, произтичащи от масата на несъстоятелността, не е необходимо да се предявяват в производството по несъстоятелност. Ако синдикът откаже да удовлетвори такова дължимо вземане, съответният кредитор може да го предяви в съда.

12 Какви са правилата, уреждащи предявяването, установяването и приемането на вземанията?

Вземанията към *масата на несъстоятелността* трябва да се предявят в писмен вид пред съда по несъстоятелността. Те трябва да бъдат предявени в националната валута (евро); конвертирането на валутата се извършва на датата на откриване на производството по несъстоятелност. При предявяването на вземане е необходимо да се посочи неговият размер и фактите, на които се основава, както и доказателствата, които може да бъдат представени, за да се докаже предполагаемото вземане.

Кредиторът трябва също така да посочи дали е налице запазване на правото на собственост и кои активи попадат в обхвата на това запазване, както и дали се претендира прихващане и ако е така, сумите на взаимните претенции към момента на образуване на производството по несъстоятелност. Кредиторът трябва да посочи своя електронен адрес и данни за банковата си сметка.

Вземанията следва да се предявят, като се използва формулярът, предоставен на www.justiz.gv.at. Ако кредиторът предяви вземане, без да използва този формуляр, претенцията трябва да съдържа информацията, посочена във формуляра.

Настоящият европейски регламент относно несъстоятелността се прилага по отношение на исовете, предявени от чуждестранни кредитори. В Правилника за прилагане е предвиден стандартен формуляр; ако кредиторът не използва този формуляр, предявеният иск все пак трябва да съдържа информацията, посочена в Регламента относно несъстоятелността.

Вземанията към масата на несъстоятелността трябва да се подават в срока за предявяване на вземания, който е посочен в указа за несъстоятелността. Ако кредиторът предяви вземането си по-късно, може да се наложи той да плати съответните разходи по провеждането на извънредно заседание за установяване на правото на вземания. Не се разглеждат вземания, предявени по-малко от 14 дни преди срещата за удостоверяване на окончателните счетоводни отчети (член 107, параграф 1, последно изречение от IO).

Ако предявеното вземане бъде признато от синдика и не бъде оспорено от никой друг кредитор по несъстоятелността, вземането се счита за прието. Това означава по-специално, че кредиторът се включва в разпределението.

Ако предявено вземане бъде оспорено от синдика или от кредитор по несъстоятелността, правото на вземане може да бъде установено само в рамките на съдебно производство. В такъв случай приемането на правото на вземане в производството по несъстоятелност зависи от резултата от това гражданско производство.

13 Какви са правилата, уреждащи разпределянето на приходите? Как се образува редът на вземанията и на правата на кредиторите?

Разпределението на приходите от осребряване на имуществото е уредено в членове 128—138 от IO.

Вземанията за задължения, произтичащи от масата на несъстоятелността, се погасяват с приоритет, последван от вземанията към масата на несъстоятелността.

Кредиторите, чиито вземания са за дългове, произтичащи от масата на несъстоятелността, се удовлетворяват веднага след като вземанията им бъдат определени и станат дължими, независимо от състоянието на производството. Ако наличните средства не са достатъчни за цялостното покриване на последващите вземания, те трябва да бъдат удовлетворени по следния ред (член 47 от IO):

- парични разходи, платени авансово от синдика;
- останалите разходи за производството;
- разходите, платени авансово от трета страна, доколкото това е било необходимо за покриване на разходите за производството;
- вземанията на наетите лица, доколкото не са обезпечени съгласно Закона за гарантиране на трудовите възнаграждения в случай на несъстоятелност (Insolvenz-Entgeltsicherungsgesetz);
- вземанията на наетите лица, произтичащи от прекратяване на трудовото правоотношение, доколкото не са обезпечени съгласно Закона за гарантиране на трудовите възнаграждения в случай на несъстоятелност;
- други иски за задължения, произтичащи от масата на несъстоятелността.

Сумата, която остава след цялостното удовлетворяване на последващите вземания, се разпределя като дивидент между кредиторите по несъстоятелността. Удовлетворяването на кредиторите по несъстоятелността не може да започне преди общото заседание за установяване на правата на вземания. По принцип синдикът трябва да извърши разпределянето след консултация с комитета на кредиторите и въз основа на план за разпределение, одобрен от съда по несъстоятелността.

Обезпечените кредитори имат предимство пред кредиторите по несъстоятелността и кредиторите с вземания за задължения, произтичащи от масата на несъстоятелността, доколкото вземанията им са покрити с имуществото, което служи като обезпечение (например гаранция). Всеки излишък от приходите от разпоредителните действия се прехвърля към общата маса на несъстоятелността (член 48, параграфи 1 и 2 от IO).

14 Какви са условията за и действието на приключването на производството по несъстоятелност (по-специално при сключването на предпазен конкордат)?

План за оздравяване

Планът за оздравяване (Sanierungsplan) представлява споразумение, сключено в рамките на производството по несъстоятелност между длъжника и кредиторите по несъстоятелността относно намаляването и спирането на плащането на вземания, предявени към масата на несъстоятелността, и се използва за уреждане на дългове. За него се изисква одобрение от мнозинството от кредиторите и утвърждаване от съда по несъстоятелността. Ако предложеният от длъжника план за оздравяване в рамките на производството по несъстоятелност бъде одобрен с мнозинство от кредиторите и бъде утвърден от съда по несъстоятелността, длъжникът се освобождава от задълженията, надхвърлящи размера на предвидения в плана за оздравяване дивидент.

По принцип длъжникът може да сключи план за реструктуриране във всяка форма на производство по

несъстоятелност, т.е. не само в производство по оздравяване, но и в производство по обявяване в несъстоятелност (производството по обявяване в несъстоятелност не е насочено основно към осребряване на активите и прекратяване на дейността; в него също първо следва да се проучи дали е възможно да се изготви план за реструктуриране).

В плана за оздравяване длъжникът трябва да предложи на кредиторите по несъстоятелността да плати в рамките на две години най-малко 20 % от вземанията, предявени към масата на несъстоятелността. Ако става дума за физически лица, които не осъществяват стопанска дейност, периодът за плащане може да бъде до пет години. Планът за оздравяване не трябва да засяга правото на кредиторите на отделяне или отделно уреждане. Кредиторите с вземания към масата на несъстоятелността се удовлетворяват изцяло, а кредиторите по несъстоятелността трябва по принцип да бъдат третирани по еднакъв начин.

Производството по несъстоятелност се нарича „производство за оздравяване“, ако още при образуването му е представен план за оздравяване.

Процедура по уреждане на дългове

План за оздравяване може да се използва не само от предприятия и юридически лица, но също така от физически лица, които не осъществяват стопанска дейност. Ако по време на процедурата по уреждане на дългове не се приеме план за оздравяване, активите на длъжника се осребряват. Допълнителни възможности за облекчаване на дълга са планът за плащане (Zahlungsplan) и, ако това не е възможно, процедурата за събиране на дълга (Abschöpfungsverfahren). Планът за плащане представлява специална форма на план за оздравяване. Основната разлика е свързана с липсата на конкретен минимален дивидент.

Ако кредиторите не одобряват план за плащане, съдът трябва да се произнесе по молба на длъжника за процедура за събиране на дълга с план за плащане или с план за събиране с освобождаване от остатъчни задължения. Планът за плащане подлежи на по-строги условия от плана за събиране — те са под формата на допълнителни пречки пред опрощаването на задължения. В нито един от случаите не е необходимо одобрение от кредиторите. Подлежащият на запориране дял на приходите се събира най-напред. Длъжникът трябва да прехвърли съответните вземания (върху възнаграждения) на доверено лице на кредиторите за срок от три години, когато има план за плащане, и за срок от пет години, когато има план за събиране. След изтичането на срока на акта за прехвърляне съдът трябва да прекрати процедурата за събиране на дълга, която още е в ход, и в същото време да обяви, че длъжникът е освободен от оставащите непокрити задължения към кредиторите по несъстоятелността (освобождаване от остатъчните задължения, Restschuldbefreiung).

Колективното изпълнение по съдебен ред (Gesamtvollstreckung) е подкатегория на производството за уреждане на дългове, което се образува по искане на кредитор. То трябва да бъде прекратено, щом длъжникът поиска одобряване на план за реструктуриране или за плащане или откриване на процедура за събиране на дълга.

Прекратяване на производство по несъстоятелност

Ако съдът по несъстоятелността утвърди план за оздравяване (или план за плащане), производството по несъстоятелност приключва, когато решението за утвърждаване на плана стане окончателно. Производството по несъстоятелност се прекратява автоматично и след окончателното откриване на процедура за събиране на дълга.

Ако не бъде приет план за оздравяване или за плащане, съдът по несъстоятелността прекратява производството по несъстоятелност с решение, след като бъдат представени доказателства за извършване на окончателното разпределение.

Производството по несъстоятелност трябва да бъде прекратено също така, ако всички кредитори — както кредиторите по несъстоятелността, така и кредиторите с вземания за задължения, произтичащи от масата на несъстоятелността — дадат съгласие или ако в хода на производството по несъстоятелност се окаже, че активите не са достатъчни за покриване на разходите по него.

Решенията относно прекратяване на производството по несъстоятелност се обнародват в базата данни за производствата по несъстоятелност (Insolvenzdatei).

В резултат на окончателното приключване на производството по несъстоятелност длъжникът отново придобива пълни правомощия за разпореждане с активите си (с изключение на случаите, когато е открита процедура за събиране на дълга); правомощията на синдика се прекратяват. Освен това длъжникът отново придобива неограничена правоспособност да предявява искове и да бъде съден. При висящи съдебни производства има законоустановено встъпване на длъжника като страна на мястото на масата на несъстоятелността. В някои сектори повторното осъществяване на стопанска дейност от страна на длъжника е обект на административни ограничения (например по Закона за регулиране на търговията (Gewerbeordnung) или на ограничения, свързани с професията (например съгласно Кодекса за адвокатурата (Rechtsanwaltsordnung)). Предвидени са наказателни санкции, особено в случай на умишлено увреждане на кредиторите.

15 Какви са правата на кредиторите след приключване на производството по несъстоятелност?

Доколкото производството по несъстоятелност не приключва с опрощаване на задълженията (в резултат на план за оздравяване, план за плащане или опрощаване на остатъчни задължения след процедура за събиране на дълга), кредиторите по несъстоятелността имат право да предявяват допълнително вземане след окончателното приключване на производството по несъстоятелност, т.е. тогава те отново могат да заявят остатъчно вземане, неудовлетворено в рамките на производството по несъстоятелност, чрез съдебно дело или принудително изпълнение срещу предишния длъжник в производството по несъстоятелност.

От друга страна, разновидностите на производството по несъстоятелност, при които е налице освобождаване от остатъчни задължения, водят до това, че остатъчното вземане, което превишава дивидента, е само непълно задължение (Naturalobligation), т.е. дълг без отговорност, който може да бъде платен, но не може да бъде предмет на принудително изпълнение.

16 Кой поема разходите и съдебните разноски в производството по несъстоятелност?

Разходите по производството по несъстоятелност са за сметка на масата на несъстоятелността.

Ако активите не са достатъчни за покриване на разходите, производството по несъстоятелност все пак се образува, ако кредиторът, който подава молбата, заплати авансово сумата за покриване на разходите (изключение, предвидено в член 183а от IO). Искът на такъв кредитор за погасяване има предимство пред вземанията за дългове, произтичащи от масата на несъстоятелността (член 46, параграф 1 от IO).

17 Какви са правилата относно нищожността, унищожаемостта или относителната недействителност на правните актове, които са във вреда на кредиторите на несъстоятелността?

Правни действия на длъжника преди образуването на производство по несъстоятелност

Някои правни действия, предприети преди образуването на производството по несъстоятелност, които са в ущърб на кредиторите, са унищожяеми (член 27 и сл. от IO). Може да се оспорват както положителните правни действия, така и пропуските, засягащи активите на длъжника. Предпоставка за успешното оспорване е действието на правната сделка, която ще се оспорва, да е било увреждащо за кредиторите по несъстоятелността. Такъв е случаят, ако оспорваното правно действие е предизвикало загуба на възможност за удовлетворяване на други кредитори, например чрез намаляване на активите или увеличаване на пасивите. Друго условие за успешното оспорване е в резултат на оспорването да се подобряват възможностите за удовлетворяване на кредиторите. В допълнение към тези общи условия за оспорване на правно действие, трябва да бъдат изпълнени характеристиките на една от следните хипотези:

- Унищожаемост поради намерение за ощетяване на кредитори (член 28, точки 1—3 от IO)

Ако длъжникът е действал с намерението да ощети кредиторите и третата страна е знаела за това, унищожаемостта обхваща период от десет години преди образуването на производството по несъстоятелност (член 28, точка 1 от IO). Ако незнанието за намерението за поставяне в по-неблагоприятно положение на кредиторите се дължи само на небрежност, оспорването се ограничава до период от две години преди образуването на производството по несъстоятелност.

- Унищожаемост поради прехосване на активи (член 28, точка 4 от IO)

Договорите за покупка, обмен и доставка, сключени през последната година преди образуването на производството по несъстоятелност, са унищожавани, доколкото са довели до прехосване на активи в ущърб на кредиторите и другата страна е знаела или е трябвало да знае за това.

- Унищожаемост поради безвъзмездно разпореждане (член 29 от IO)

Безвъзмездното разпореждане от страна на длъжника, осъществено през двете години преди образуването на производството по несъстоятелност, е унищожавано.

- Унищожаемост поради преференциално третиране (член 30 от IO)

Това обстоятелство дава възможност за унищожаваност на някои правни действия, чрез които даден кредитор е бил обект на преференциално третиране спрямо другите. Условието за унищожаваност е действието да е осъществено в рамките на една година преди образуването на производството по несъстоятелност. В същото време предпоставка за това е несъстоятелността или свръхзадлъжнялостта да е настъпила, или да е подадена молба за образуване на производство по несъстоятелност, или действието да е извършено през последните 60 дни преди образуването на производството по несъстоятелност. Ако кредиторът не е имал право да поиска удовлетворение или обезпечение в съответствие с условията на съответното правоотношение или не е можел да стори това в съответната форма или в съответния момент (*inkongruente Deckung*), няма други условия, свързани с намерение или знание. Ако другата страна действително е имала право да поиска удовлетворение или обезпечение в съответната форма или в съответния момент (*kongruente Deckung*), актът може също да бъде унищожаван съгласно член 30 от IO. В такъв случай за унищожаваността е необходимо длъжникът да е възнамерявал да осъществи преференциално третиране и ответната страна да е знаела или да е трябвало да знае за намерението.

- Унищожаваност поради знание за неплатежоспособността (член 31 от IO)

Това обстоятелство обхваща някои правни действия, които са извършени в рамките на шест месеца преди образуването на производството по несъстоятелност и след възникването на неплатежоспособността (свръхзадлъжнялостта), доколкото другата страна е знаела или поне е трябвало да знае за неплатежоспособността, свръхзадлъжнялостта или молбата за образуване на производството. Друго предварително условие е правният акт да предоставя на кредитора обезпечение или удовлетворение или правната сделка да е пряко увреждаща.

Единствено синдикът има правото на оспорване. Преди това администраторът трябва да се консултира с комитетата на кредиторите (член 114, параграф 1 от IO). Оспорването следва да се извърши чрез молба за анулиране (*Klage*), обжалване (*Einrede*, член 43, параграф 1 от IO), възражение (*Widerspruch*) в рамките на изпълнителното производство за осребряване или предявяване на вземания в рамките на производството по несъстоятелност на ответника на оспорването. Ако вземането бъде погасено по друг начин, оспорването трябва да се извърши в срок до една година от образуването на производството по несъстоятелност, като този срок може да бъде удължен по взаимно съгласие между синдика и ответника. Подобно удължаване може да се извърши само веднъж и за не повече от три месеца (член 43, параграф 2 от IO).

Правни действия на длъжника след образуването на производство по несъстоятелност

Доколкото длъжникът няма право на самоуправление, по принцип правните действия на длъжника, предприети след образуването на производството по несъстоятелност и засягащи масата на несъстоятелността, са недействителни по отношение на кредиторите по несъстоятелността (член 3, параграф 1 от IO). Това е въпрос за относителна недействителност. Длъжникът може да поема

договорни задължения дори след образуването на производството по несъстоятелност, но вземанията, произтичащи от такива задължения, не може да се предявяват в ущърб на кредиторите по несъстоятелността преди приключването на производството по несъстоятелност. Синдикът по несъстоятелността обаче може да приведе в действие такива сделки, като ги одобри със задна дата.

■ Последна актуализация: 17/06/2025

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.